

[Mose Hansen.]

var der således 1 ung pige for hver 1,8 mand, men i 1962 er der 1 ung pige for hver 3,3 mandlige medhjælpere. Disse tal siger os altså, at den unge landmand må hente sin hustru fra byen eller andre erhverv. Det var der måske i almindelighed ingen ulykke i, men de unge piger vil ikke ud til de umoderne boligforhold, som landbruget opviser, især i det mindre landbrug. Disse forhold er også blandt årsagerne til, at de unge mænd forlader landbruget.

Den skitserede tilbagegang i antallet af medhjælpere har forandret strukturen i landbruget. Familiens arbejdskraft er kommet til at spille en stadig større rolle. Medregnes børn over 14 år, var i 1962 80 pct. af landbrugene familiebrug mod 58 pct. i 1939. Samtidig med at landbruget i den nævnte udstrækning er blevet familiebrug, har den tekniske produktionsmæssige udvikling samt rationalisering medført, at det, der i 1939 var familiebrug på 10 tdr. land, i dag må være flere gange større. Det er derfor urealistisk ved lov at forhindre en udvikling henimod større familiebrug ved at indføre bopælspligt og en begrænsning derved, at en ejer af et landbrug og hans nærmeste familie kun må eje 2 landbrug. Med disse bestemmelser forhindrer man en udvikling i retning af rationelt drevne landbrug.

Regeringens lovforslag forsøger at fremme en udvikling, som går stik imod den udvikling, der foregår i alle vore nabolande og hos vore konkurrenter. F. eks. er de små bedrífers antal i vort naboland Sverige formindsket med 58.000 eller 20 pct. i de sidste 2 år mod her i Danmark 10 pct., og ser vi nærmere efter, opdager vi, at der i alle de nordiske lande foregår en tilvækst til bedrifter over 20 ha, der er langt større end her i Danmark.

For at vende tilbage til den højtærede landbrugsministers motivering for indførelsen af bestemmelserne om bopælspligt, personligt eje, byfolks overtagelse af landbrug til priser, der ikke svarer til landbrugets

afkastningsevne, er jeg klar over, at der i de senere år, især siden 1940, er foregået et stigende antal handler, hvorved folk fra byerne er blevet ejere af landbrugsejendomme, nemlig et årligt gennemsnit på ca. 30 pct. af alle handler. For alle ejendomsstørrelser er det altså 30 pct., der går over til at ejes af byfolk. Ser vi desuden på statistikken, viser det sig, at ejendomshandler inden for generationerne, familiehandelen, er formindsket og formindskes i forhold til den udvikling, der er i fællesmarkedslønde og andre lande, men det hænger igen sammen med landbrugets vanskelige økonomiske forhold herhjemme, idet de, som har den nære tilknytning til landbruget, ikke ønsker at overtage brugene.

Af landbrugsministerens redegørelse fremgår det, at kun 2.600 af disse købere fra byen, der har overtaget landbrug, ikke har taget fast ophold på ejendommen, så i den henseende er bopælspligten ikke af større betydning.

At priserne på landbrugsejendomme ikke direkte har forbindelse med priserne på landbrugsprodukter, er jo ikke noget nyt fænomen. Det har altid været sådan, at under inflation får ejeren ved salg dækning for årets arbejdsindsats. Ja, der kunne nævnes mange flere grunde, men det er altså ikke noget fænomen, der er kommet til i de senere år.

Priserne på landejendomme er, så vidt jeg ved, stabiliseret; men at der igennem årene har fundet prisstigninger sted, er ganske naturligt i betragtning af de stigende udgifter, der medgår til retablering af bygningerne. Derudover er der, som allerede tidligere nævnt, i de senere år sket en betydelig investering i maskiner og inventar, hvis værdi naturligvis skal dækkes ved salg, og derfor vil priserne stige. I købers og sælgers overvejelser indgår desuden formodningen om fortsættelse af den inflatoriske politik. I de senere år er der desuden foregået en foruddiskontering af fremtidsudsigterne ved vor tilslutning til fællesmarkedet.